

SER: praat niet over maar mét jeugdzorgvrager

De jeugdzorg kan en moet op korte termijn verbeteren. Teveel kinderen en gezinnen met ernstige problemen wachten te lang op zorg, vindt de SER. Er moet niet over, maar mét hen worden gesproken om tijdig passende zorg te geven. De SER geeft aanbevelingen voor de korte termijn in het advies “Van systemen naar mensen”. Daarmee komt de aandacht weer te liggen bij de inhoud van de zorg en bij de relatie tussen de jeugdige en de jeugdprofessional.

Verbetering van de hulpverlening

De SER doet tien aanbevelingen om de uitvoering van de jeugdzorg te verbeteren. Deze hebben betrekking op de hulpverlening, de samenhang in het zorgaanbod, de governance en de randvoorwaarden. De hulpverlening kan worden verbeterd door de inspraak van jeugdigen en de autonomie van zorgprofessionals te versterken. Jeugdprofessionals moeten samen met ouders én jeugdige beslissen over de inzet van professionele hulp. Wanneer ouders én jeugdigen meebeslissen, heeft dit een positieve invloed op de behandeluitkomst. Voor tijdige en passende jeugdzorg is het nodig dat de jeugdprofessional de ruimte krijgt om hulp te verlenen die aansluit op de behoefte van de jeugdige en het gezin. Daarbij worden beroepscode, professionele standaarden en wet- en regelgeving in acht genomen.

Samenhangend jeugdzorgaanbod

De SER beveelt aan om de expertise in lokale jeugdzorgteams te versterken. De combinatie van brede én specialistische kennis kan zorgen voor tijdige doorverwijzing naar specialistische jeugdzorg en onterechte doorverwijzing voorkomen. Goede samenwerking met het (speciaal) onderwijs, sociaal werk, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, schoolmaatschappelijk werk, jeugd- en jongerenwerk is belangrijk om integraal te werken en de mogelijkheden van preventief werken te benutten. Daarnaast pleit de SER voor een soepele overgang naar volwassenenzorg. Bij de overgang naar volwassenenzorg moet er ook aandacht zijn voor huisvesting, financiële zekerheid, school of werk en sociale netwerken.

Governance

Op het gebied van de aansturing van jeugdzorg beveelt de SER een passend schaalniveau aan voor de inkoop en aansturing van vormen van jeugdzorg. Dat houdt in dat de basiszorg en toegang tot de meer specialistische jeugdzorg lokaal kunnen worden ingekocht of georganiseerd. Voor specialistische jeugdzorg zullen inkoop, organisatie en aansturing op een hoger schaalniveau dan de gemeente moeten gebeuren. De SER vindt daarnaast dat een duurzaam partnerschap nodig is tussen gemeente(n) en jeugdzorgaanbieders. Door de enorme toename van het aantal aanbieders kunnen gemeenten moeilijk grip houden op de jeugdzorg. Meerjarige contracten bieden ruimte om de arbeidsvoorwaarden voor jeugdzorgprofessionals aantrekkelijker te maken.

Creëren van de juiste randvoorwaarden

De SER pleit voor het vereenvoudigen en uniformeren van administratieve verplichtingen, om het proces en de regellast te beperken. Ook moet het financiële conflict tussen gemeenten en rijk worden opgelost. Sinds de decentralisatie zijn de uitgaven voor jeugdzorg met 53% gestegen van 3,6 miljard in 2015 naar 5,5 miljard in 2019. Het financiële tekort op de jeugdzorgtaken bedraagt ongeveer 1,5 miljard euro per jaar; ruim 2 op de 3 gemeenten

kampen met tekorten. Dat probleem moet opgelost, zodat gemeenten hun taken beter uit kunnen voeren. Tot slot is het nodig om het toezicht duidelijk en goed te regelen.

Dit advies is voorbereid door de Commissie Sociale Zekerheid en Gezondheidszorg van de SER, onder voorzitterschap van Prof. dr. R. van der Veen. De commissie is bijgestaan door de Werkgroep Jeugdzorg. Naast vertegenwoordigers van jeugdzorgprofessionals en jeugdzorgorganisaties zijn ook vertegenwoordigers van cliënten en gemeenten betrokken geweest.